

Stalino KELIU

LIETUVOS KOMUNISTŲ PARTIJOS
KUPIŠKIO RAJONO KOMITETO IR RAJONO
DARBO ŽMONIŲ DEPUTATŲ TARYBOS ORGANAS

★
1956 metų
rugpjūčio mėn.
8
trečiadienis
Nr. 63 (1037)
★

Kaina 15 kap.

Partijai ir Vyriausybei ačiū

Neseniai Kupiškio kultūros namuose įvyko rajono pensininkų susirinkimas. Pranešimą apie naująjį Valstybinių pensijų įstatymą padarė rajono socialinio aprūpinimo skyriaus vedėjas drg. Baronas. Jis pabrėžė, kad šis naujas Valstybinių pensijų įstatymas—tai dar vienas ryškus įrodymas, kad rūpinimasis liaudies gerove Partijai ir Vyriausybei yra šventa pareiga.

—Iš visos širdies dėkojame,—pareiškė pensininkai.—Partijai ir Vyriausybei už rūpinimąsi mumis, paprastais darbo žmonėmis. Ši rūpinimąsi mes atsakysime našiu darbu, nenuilstama kova už gamybinių planų įvykdymą ir viršijimą, už kuo greitesnį Partijos XX suvažiavimo iškeltų uždavinių įvykdymą.

P. Jovaiša

Gyvulininkystės produktus —valstybei

Redakcija gavo skaitytojo Br. Senaičio laišką, kuriame rašoma, kad

DIENOS
temonit

Ypač tuo reikia kaltinti Skapiškio MTS vadovus, šios

„Vėžionių“ kolūkio valdyba, priešakyje su pirmūninku V. Baronu, šiemet rimtai susirūpino gyvulininkystės produktų gamyba. 108,4 tūris pieno šiais metais primelžiama daugiau lyginant su praėjusių metų tuo pačiu laikotarpiu. Taip pat daugiau šiais metais pagaminama mėsos. Kylant gyvulininkystės produktų gamybai, susidaro palankios sąlygos laiku įvykdyti paruošas, parduoti valstybei pieno, mėsos, vilnų, kiaušinių.

Iš tikrųjų taip ir yra. „Vėžionių“ žemės ūkio artelė įvykdė metinį pieno paruošų ir supirkimų planą 115,9 proc., mėsos — 40,3 proc., vilnų — 93,1 proc., kiaušinių — 89,8 proc.

„Neries“, „Laisvės“, „Nemuno“, „Stalino keliu“, „Laukų spartuolio“ kolūkiai taip pat viršijo pieno paruošų ir valstybinių supirkimų planus. „Stalino keliu“, „Neries“ kolūkiai laiku pristatė valstybei mėsą. „Artojo“ žemės ūkio artelė visu 100 proc. įvykdė vilnų paruošų planą.

Tačiau gyvulininkystės produktų paruošos daugumoje rajono kolūkių vykdomos labai lėtai. Tiesiog galima pasakyti, paruošų planai rajone žlugdomi.

MTS zonos kolūkių valdybas ir pirmininkus. Jei Kupiškio MTS zonos kolūkiai pieno paruošų ir supirkimų planus sugebėjo įvykdyti 91,1 proc., tai Skapiškio MTS zonos—tik 68,3 proc., mėsos—Kupiškio MTS—39,8 proc., Skapiškio MTS—19,8 proc. Tas pats ir su kitų gyvulininkystės produktų pristatymu.

Nesant reikiamos kovos už produkcijos didinimą, aišku, negalima laiku atsišaukti ir su valstybe. Juk tokie atsilikėliai, kaip „Aukštaičių“, M. Melnikaitės vardo, „Bugailiškių“, „Šetekšnos“, „Ateities“ ir kt. kolūkiai, gyvulininkystės produktų gamyboje rovoja uodegoje, o taip pat ir paruošų vykdyme.

Ar ne laikas, draugai išminėti kolūkių, rimtai pagalvoti apie gyvulininkystės produkcijos didinimą ir apie jos savalaikį atidavimą valstybei.

Būtina išbristi iš atsilikimo. Valstybinių paruošų ir supirkimų planų savalaikis įvykdymas—jūsų, draugai kolūkiečiai, pirmieji pareiga, vienas pagrindinių uždavinių. Šio uždavinio savalaikis išsprendimas užtikrins tolesnį mūsų šalies pramonės ir žemės ūkio sėkmingą vystymą.

Be nuostolių nuimkime žiemkenčių derlių!

Seniai bebuvo toks derlius

„Aušros“ kolūkyje pirmoji rugiapiūtė pradedo brigadininko Poškos vadovaujama III laukininkystės brigada. Rugiai

Rugių kirtimui panaudojamos šienapiūvės mašinos

„Bugailiškių“ va rugių piovimui panaudojamos 2 javų kirtimui pritaikytos šienapiūvės mašinos, kuriomis piauna

Taip pat pradedo rugiapiūtė II ir IV brigadose. Kolūkyje iš viso jau nukirsta apie 60 ha rugių.

B. Pinkys

žemdirbiai Janulionis ir Pedišius kasdien nukerta po 2—3 ha žiemkenčių.

J. Baltušis

APIE VALSTYBINIO PLANO TSRS LIAUDIES ŪKIUI IŠVYSTYTI 1956 METAIS ĮVYKDYMO PER I PUSMETĮ REZULTATUS

Paskelbtame Centrinės statistikos valdybos prie TSRS Ministrų Tarybos pranešime apie valstybinio plano TSRS liaudies ūkiui išvystyti 1956 metais įvykdymo per I pusmetį rezultatus pateikiami duomenys, apibūdinantieji tolesnį pramonės, žemės ūkio ir transporto vystymąsi, kapitalinės statybos augimą, vidaus ir užsienio prekybos išplėtimą, darbininkų ir tarnautojų skaičiaus didėjimą ir darbo našumo kilimą, liaudies materialinės gerovės ir kultūrinio lygio kilimą.

Pranešime nurodoma, kad pirmojo pusmečio bendrosios produkcijos gamybos planas visoje pramonėje įvykdytas 102 procentais. TSRS visos pramonės bendroji produkcija 1956 metų pirmajame pusmetyje palyginti su 1955 metų pirmoju pusmečiu padidėjo 12 procentų.

Pranešime pažymima, kad kolūkiai, mašinų - traktorių stotys ir tarybiniai ūkiai, įgyvendinami stambias partijos ir vyriausybės priemonės, nuveikė žymų darbą žemės ūkiui toliau kelti.

Visų žemės ūkio kultūrų pasėlių plotai 1956 metais sudarė daugiau kaip 194 milijonus hektarų ir per pastaruosius trejus metus padidėjo 37 milijonais hektarų.

Kolūkiai, mašinų-traktorių stotys ir tarybiniai ūkiai, nepaisant vėlyvo šių metų pavasario, pavarario sėja atliko sėkmingai ir viršijo vasarinių kultūrų

sėjos planą.

Šiemet, sprendžiant iš pasėlių būklės, daugumoje šalies rajonų laukiamas geras žemės ūkio kultūrų derlius, ypač Kazachstane ir Sibire, kur dideli dirvonų ir plėšinių plotai apšėti kviečiais.

Pranešime pažymima, kad produktiviųjų gyvulių skaičius šalies kolūkiuose ir tarybinuose ūkiuose palyginti su 1955 metų pirmoju pusmečiu padidėjo.

Pieno gamyba kolūkiuose laikotarpio nuo 1955 metų spalio 1 d. iki 1956 metų liepos 1 d. padidėjo 45 procentais palyginti su tuo pačiu 1954—55 metų laikotarpiu.

1956 metų pirmajame pusmetyje žemės ūkiui patiektas žymus kiekis mašinų ir įrengimų. Žemės ūkis gavo: 118 tūkstančių traktorių (skaiciuojant 15-jėgiais), jų tarpe 50 tūkstančių kaupiamųjų; 62 tūkstančius sunkvežimių,

28 tūkstančius grūdų kombainų ir daug kitų žemės ūkio mašinų.

Kapitalinių idėjų, išskirtų pagal valstybinį planą lėšų sąskaita, apimtis 1956 metų pirmajame pusmetyje sudarė 68 milijardus rublių ir viršijo kapitalinius idėjimus 1955 metų pirmajame pusmetyje 10 procentų.

Padidėjo bendroji mažmeninės prekybos apyvartos apimtis. Padidėjo palyginti su 1955 metų pirmoju pusmečiu svarbiausių pra-

moninių ir maisto prekių pardavimas gyventojams. Pranešime sakoma, kad nepaisant to, jog žymiai daugiau parduota svarbiausių liaudies vartojimo prekių, gyventojų paklausa šioms prekėms buvo patenkinama nepilnutinai.

Darbininkų ir tarnautojų skaičius liaudies ūkyje baigiantis 1956 metų pirmajam pusmečiui palyginti su įskaičiuimi 1955 metų pirmojo pusmečio pabaigoje padidėjo 1 milijonu 200 tūkstančių žmonių.

Darbo našumas palyginti su praėjusių metų pirmoju pusmečiu pakilo pramonėje 8 procentais ir statyboje—10 procentų.

Valstybinės įmonės, įstaigos ir vietinės Tarybos patatė ir atidavė naudoti gyvenamuosius namus bendro 6,7 milijono kvadratinų metrų ploto, arba 700 tūkstančių kvadratinų metrų daugiau, negu 1955 metų pirmajame pusmetyje.

1956 metų pirmajame pusmetyje buvo įvykdyta eilė Tarybų Sąjungos Komunistų partijos XX suvažiavimo nutarimais numatytų svarbių priemonių darbo žmonių materialiniam bei kultūriniam gyvenimo lygiui pakelti ir darbo sąlygoms pagerinti. 2 valandomis sutrumpinta darbininkų ir tarnautojų darbo diena poilsio ir nedarbo dienų išvakarėse, nesumažinus darbo užmokesčio; moterims pailgintos nės-tumo ir gimdymo atostogos; nuo 1956

metų liepos 1 d. paaugliams nustatyta šešių valandų darbo diena.

Padidėjo vidurinių mokyklų skaičius. Jas baigę ir gavo brandos atestatą daugiau kaip 1 milijonas 400 tūkstančių žmonių, arba 17 procentų daugiau, negu pernai. Aukštosios mokyklos ir technikumai šiemet išleidžia, įskaitant studijavusius neakivaizdiniu būdu, daugiau kaip 750 tūkstančių jaunų specialistų. Tai daugiau kaip 120 tūkstančių žmonių viršija pereitų metų laidą.

Kolūkių visuomeninės gamybos augimas, žymus paruošinių kainų padidėjimas ir mėnesinio kolūkiečių avansavimo pinigais už jų išdirbtus darbdienius idėgimas į praktišką užtikrinimą tolesnį kolūkiečių natūrinių ir piniginių pajamų iš kolūkių visuomeninio ūkio padidėjimą. Bendroji piniginių išmokų kolūkiečiams iš kolūkių suma šių metų pirmajame pusmetyje daugiau kaip 6 milijardais rublių viršijo 1955 metų pirmojo pusmečio pinigų išmokas.

1956 metų pirmojo pusmečio plano įvykdymo rezultatai, sakoma pranešimo pabaigoje, rodo, kad tarybinė liaudies, vykdydama TSKP XX suvažiavimo nutarimus, pasiekė naujus laimėjimus vystant visas liaudies ūkio šakas, toliau pakėlė savo materialinę gerovę ir kultūrinį lygį.

(TASS-ELTA).

Ruošiasi žiemkenčių sėjai

Šiais metais „Sakalo“ kolūkyje numatoma pasėti 267 ha žiemkenčių, todėl kolūkiečiai, Skapiškio MTS X traktorinės brigados (brigadininkas Vl. Naujikas)

mechanizatoriams padedant, stropiai ruošiasi jų sėjai.

Pūdymai tręšiami vietinėmis trąšomis.

V. Žasinas

KOMJAUNIMO GYVENIMAS

Kur gi komjaunimo rajono komiteto nariai?

Kodėl taip ilgai tęsiasi betvarkė Subačiaus apylinkės pirminė komjaunimo organizacija? Kokios gi to priežastys?

Susirinkimų nebuvo, nario mokestis nesurenkamas, dokumentacija vedama blogai. Buvusi pirminė komjaunimo organizacijos sekretorius drg. Svagždienė visai nieko neveikė, komjaunuoliai neturėjo jokių išpareigojimų, pairusi buvo drausmė.

Tokią padėtį šioje organizacijoje žinojo ir Subačiaus apylinkės partinė organizacija ir komjaunimo rajono komitetas, tačiau ir jie konkrečios paramos nesuteikė.

O kur gi buvo komjaunimo rajono komiteto nariai Z. Dambrauskaitė, I. Zaborškaitė, gyvenančios Subačiuje? Jos nė pirštu nepajudino, minėtos pirminės komjaunimo organizacijos sekretoriui drg. Svagždienėi nenurodė trūkumų bei klaidų, laukdamos specialiu „direktyvų iš viršaus“. O juk komjaunimo rajono komiteto narys turi pats savo iniciatyva veikti, laiku reaguoti į visus komjaunimo darbo trūkumus, prisiminti, pagaliau, kokias pareigas patikėjo mūsų komjaunuoliai, visas mūsų šaunusis jaunimas kiekvienam komjaunimo rajono komiteto nariui.

Šiuo metu, išrinkus naują pirminę komjaunimo organizacijos sekretorių A. Valiaugą, reikliau pradėjus dirbti pavaduotojui V. Leščinskui, padėtis šioje organizacijoje pagerėjo.

Pasyvumas jaučiamas ir kitų komjaunimo komiteto narių darbe. Štai, Skapiškio MTS pirminė komjaunimo organizacijos sekretorius A. Ramonėnko, kartu ir komiteto narys, apleidė komjaunimo darbą.

Susirinkimai nepravedami, nario mokestis nesurenkamas, pairusi drausmė. A. Ramonėnko net pakviestas į komjaunimo rajono komiteto plenumą neatvyko.

Kur gi jo atsakomybės jausmas, komjaunuoliška energija? A. Ramonėnko apvilią savo draugų pasitikėjimą, kurie išrinko jį.

Komjaunimo rajono komitete 28 nariai — didžiulė jėga. Tačiau ši vadovaujanti jėga iki šiol merdėjo. Atskiri komiteto nariai visai užsnūdo ir jokio politinio — organizatorinio darbo nevykdė.

Tenka dar paminėti revizijos komisijos darbą, kuris nejuda į priekį. Ne už kalnų komjaunimo rajono konferencija. Revizijos komisija (pirmininkas drg. Kutra) nedaro revizijų ne tik pirminėse komjaunimo organizacijose, bet ir komjaunimo rajono komitete. Komisijos nuomone:

— Dar daug laiko, suspėsimė.

Nesant nuoseklios kontrolės, prileidžiama pažeidimų renkanti nario mokestį.

Komjaunimo rajono komiteto nariai turi padaryti išvadas ir pradėti dirbti taip, kaip reikalauja VLKJS įstatai, kaip reikalauja iš savo pagalbininko ir rezervo mūsų partija.

R. Vitkus

Melžėjos, įvykdykime savo išipareigojimus socialistiniame lenktyniavime su kaimynėmis panevėžietėmis!

200 KG PIENO DAUGIAU

ATGYVENES GANYMO BŪDAS

„Laukų spartuolio“ kolūkio I laukininkystės brigadoje dirvos tarp Kupos ir Lėvenio užleistos dirvonais. Šie varpučio dirvonai ir lanka nuo pat Kupiškio miesto beveik iki Kiškio miško — ganykla.

— Rodos, kad 67 karvės, — sako karvės ganas kolūketis Janulionis (tai buvo liepos mėnesio 30 dieną), — panašiai tiek anksčiau būdavo... Bet negi aš žinau... Man rūpi tik šia dieną atganyti.

Bandą gano visi I laukininkystės brigados kolūkiečiai, iš eilės. Taip, kad kiekvieną dieną pienuo keičiasi. Janulionis dar papasakojo, jog antroje Kupos pusėje tarp krūmų pagal Lėvenį ganykla geresnė, žolės daugiau prižėlė, tai ir aš pats mačiau, bet kaip ir visi kolūkiečiai, taip ir jis karvių ten negenas, nes tarp krūmų bandą sunkiau ganyti, nesimato gyvulių.

Puslankės karvės dideliais žingsniais vaikšto po jau išganytą, nutryptą ir saulėje išdegtą dirvoną. Pienuo kartas nuo karto aprėkia prie krūmų besartinančią karvę, pasiunčia savo pagalbininkę mergaitę, taip pat — padienę piemenaitę, kad kelią užstotų. Į išsikūšiusius šonkaulius čižteli botagas. Janulionis vėl ramiai sėdi prie Meškausko

kalnelio pakrūmėje sukurtu laužo, kepa Lėveny sužvejotą kuoja.

Jei ganykla būtų ne plikas dirvonas, o dobilų laukas ir karvės ganytų nuolatiniai piemenys, tai ir pieno daugiau būtų. Dabar gi, visą liepos mėnesį iš šios bandos karvių kasdien vidutiniškai teprimelžta tik po 5—6 kg pieno.

Žinoma, dėl to nė kiek nekaltos melžėjos.

ŽIURLIENĖ PASAKOJA:

— Visai kas kita karvės dobilų atole raišioti. Jos čia ganosi ištisą parą. Ir melžti norisi: viena karvė į dieną duoda 19—20 kg, o visos likusios septynios po 13—14 kg pieno. Bet kolūkyje tokių karvių tik aštuonios. Visos jos neseniai nupirktos, vos antra savaitė draugėn suvestos.

Gražios žalosios, tuoj matai, kad ne „Laukų spartuolio“ kolūkyje žiemėje, ne dirvone ir ne padienų piemenų ganytos.

Žiurlienė tvirtina, kad kol šios karvės jos priežiūroje, ji jas išsaugosianti. Nei jų riebumas, nei pieningumas nesumažės. Taip, ganykloje karvės melžėjos valioje, bet ar bus jos sočios žiemos metu?

Melžėja Žiurlienė, jos sūnūs Romas ir Jonas ne tik melžia karves, bet ir augina 43 vėlyvuosius paršelius, prižiūri penkias telyčias ir 4 veislinius buliukus. Visa ši galvijų prieauglio banda sparčiai auga, nors priaugimą sunku žinoti, nes, kaip veršiukai Žiurlienės žinioj, jų dar niekas nesvėrė... Verseliai šeriami iš edžių žaliu pašaru, be to, į dieną gauna po 6 kg lieso pieno, 260 gramų koncentratų ir visą dieną gali bėgioti grynai ore prie veršidės užtvartame garde. Dar geriau atrodo kolūketės Rudienės auginami 32 anksatyvieji veršeliai. Matai, kad iš šio prieauglio bus daug gerų, pieningų karvių.

IŠ TŲ PAČIŲ KARVIŲ

Galų gale kolūkio valdyba įsitikino, kad verta pirkti grandines ir visas karves raišioti. Nušienavus vienažolius dobilus ir motiejukus, atsivėrė plačios ganyklos jų atoluose. Gana padienų piemenų! Kuo daugiau karvės prižiūrės melžėjos, tuo ir pieno daugiau bus. Dabar visos karvės lauke gancsi ištisą parą, neberekės joms alkėti nakčia.

Net vadinamai geriausiai kolūkio karvių melžėjai Sipavičienei (melžia 12 karvių), šiais ūkiniais metais primelžusiai vidutiniškai po 700 kg pieno, taip dar nesisekė! Pradėjus rišti ir ištisą parą gamyti net blogiausios kolūkio karvės ėmė taisyti. Pavyzdžiui, melžėjų Parfionovaitės, Vaiciuskaitės, Ivanovaitės melžiamų karvių pieningumas šio mėnesio pirmosiomis dienomis padidėjo vidutiniškai po 1—2 kg pieno.

Pradėjus rišti visas 196 karves, kolūkyje vien tik šio mėnesio 4 dieną primelžta apie 200 kg pieno daugiau, negu ankstyvesnėmis dienomis jas ganant palaidas.

Galvijų fermos vedėja Masilionijū pasisekimas džiugina:

— Seniai aš sakydavau, kad karves rišti reikia... Beveik 210 kg pieno ferma davė per vieną dieną!.. O toliau, kai karvės kasdien bus sočios, rezultatai bus žymiai geresni.

Zootechnikė Striškaitė žada dar daugiau:

— Pavasarį 120 ha plote pasėjome vikių-avių mišinį žaliajam pašarui. Mišinys gerokai paaugo, ir jau pradėjame karves papildomai juo šerti. Aš manau, kad mūsų kolūkio gyvulininkams pavyks pasiekti, kad šio mėnesio gale iš kiekvienos visuomeninės karvės būtų primelžiama ne mažiau kaip po 9—10 kg pieno.

Dabar ir materialinio paskatavimo priemonės bus veiksmingos. Kolūkis iš pieno ūkio turės pajamų. O galvijų „Laukų spartuolio“ kolūkyje daug: 100 ha dirbamos žemės tenka po 8—9 melžiamas karves.

O kad šie kolūkiečiai pradėję džiuginti rezultatai, žiemą nepasikeistų liūdinančiais, vasarą ir rudenį reikia įtempti visas jėgas javams laiku nuimti ir be nuostolių, pilnai apsirūpinti pašarais. Dabar gi ne paslaptis, kad tiek I laukininkystės brigadoje, tiek ir likusiose ne visi kukurūzų pasėliai pirmą kartą nuravėti. Panašių trūkumų yra ir daugiau.

Kolūkio valdybos pareiga — nesitaikstyti su trūkumais, organizuoti kolūkiečius, kad visuomeninė gyvulininkystė nuolat kiltų.

P. Vėžlaukis

Trumpai

Adomynės septynmetės mokyklos bandomajame sklype vasaros atostogų metu verda darbas. Jaunieji gamtininkai E. Tamošiūnaitė ir

A. Braknė augina sudanžoles, D. Tutinaitė — prosą, St. Buzėnas — kukurūzus ir kitas kultūras.

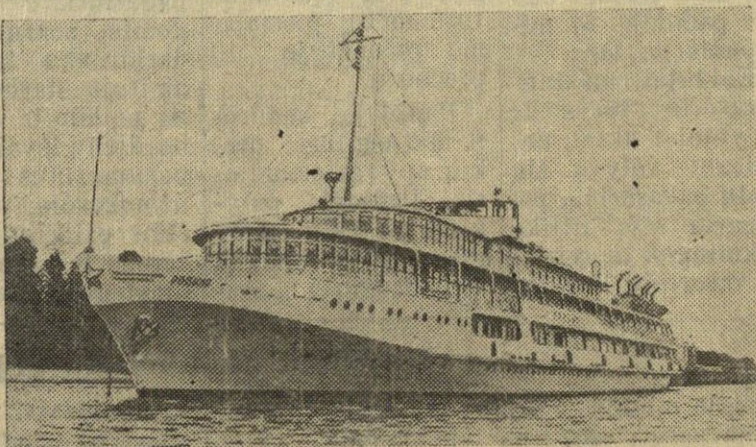
A. Bružas

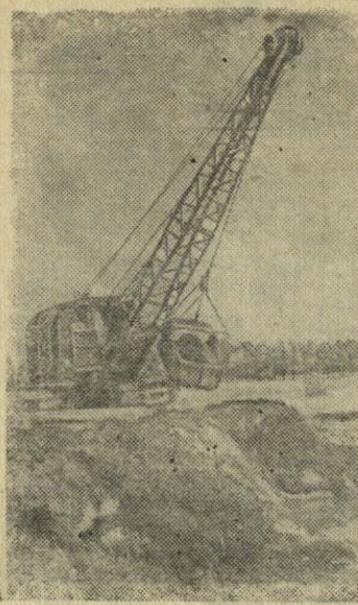
Mūsų šalyje

Netoli Novosibirsko statomas stambus gelžbetonio gaminių fabrikas. Neseniai į šią statybą su komjaunimo keliais atvyko didelė savanorių grupė iš Belgorodo srities. Statybininkų kolektyvas šitai sutiko nausėdžius. Juos apgyvendino naujuose namuose. Nuotraukoje: nausėdžiai poilsio valandomis prie savo gyvenamųjų namų. Pirmame plane (iš kairės į dešinę) Nina Šulgina, Genadijus Jermolenko, Nina Kuleževa ir Zinaida Ševcova. V. Leščinskio nuotr. (TASS).

MASKVA. Prie centrinės Šiaurės upės kelio prieplaukos atvyko garlaivis „Rodina“. Tai dar vienas trijų dienų keleivinis garlaivis iš serijos Vokietijos Demokratinėje Respublikoje statomų garlaivių Tarybų Sąjungos užsakyto. Garlaivis „Rodina“ kursuos nuo Maskvos iki Astrachanės. Nuotraukoje: garlaivis „Rodina“ Šiaurės upių kelio prieplaukoje. S. Preobraženskio ir A. Sofijskio nuotr. (TASS).

Atliekant melioravimo darbus Lietuvoje, plačiai taikoma galinga technika. Nuotraukoje: ekskavatoriumi kasamas gruntas statant magistralinį nusausinimo kanalą. (ELTA).

Iš redakcijos pašto

Sakaliečių iniciatyva

„Sakalo“ žemės ūkio artelės II laukininkystės brigados nariai pilnai įsitikino, kad aukštas gyvulių produktyvumas priklauso nuo gero jų žiemojimo, nuo tvirtos pašarų bazės sudarymo. Šių metų liepos mėnesio 29 dieną, nežinint, tai, kad sekmadienis, poilsio diena, šios brigados nariai, vadovaujami briga-

dininko Vlado Juknevičiaus, vežė šieną. Gražų pavyzdį darbe parodė kolūkiečiai Poška su savo dukra, kuri yra kolūkio karvių melžėja, Petras Jonušys su žmona, Irena Latatujevienė, Adomėlis su žmona, X traktorinės brigados brigadininkas Vladas Naujikas, Valerija Šešelgienė ir kt.

V. Ažuolas

Reikėtų susipažinti ir su gimtuoju rajonu

Vasaros atostogų metu Kupiškio miesto pionierių stovyklos viršininkas drg. Repšienė ir Kupiškio pionierių namų vedėjas drg. Šinkūnas organizavo stovyklautojų ekskursijas į Panevėžį ir Biržus. Pionieriai aplankė Panevėžio kraštotyros muziejų, Likėnų kurortą ir kitas šių rajonų žymias vietas.

Neseniai pionieriai sugrįžo iš dvi dienas trukusios ekskursijos Rokiškis—Zarasai—Anykščiai. Labai gerai organizuoti ekskursijas po gimtąjį kraštą, tačiau būtų pravartu, kad pionieriai susipažintų ir su

savo gimtuoju rajonu, Kupiškio apylinkėmis. Gi dabar, be minėtų ekskursijų, apsiribojama tik žaidimais stovykloje, kurie pionieriams jau nusibodo. Daug idomiau ir naudingiau stovyklautojai praleistų vasaros atostogas, jei be tolimų ekskursijų taip pat būtų organizuojamos išvykos bei žygiai po rajono kolūkius, susipažįstant ne tik su kolūkine gamyba, bet ir su gamta: miškais, draustiniais ir jų augmenija bei gyventojais, ežerais, upėmis, upeliais, Šepetos pelke, piliakalniais ir kitomis istorinėmis vietomis.

St. Mikutytė

Įvyko literatūrinis vakaras

„Juodpėnų“ kolūkio biblioteka suorganizavo literatūrinį vakarą tema „Meilė ir draugystė tarybinėje visuomenėje“. Pagrindinį pranešimą padarė Kupiškio vaikų bibliotekos vedėja J.

Kuginytė. Į vakarą atsilankė nemažas skaitytojų kolūkiečių. Panašiomis temomis vakarų jaunimas pagėdauja ir daugiau.

I. Domkutė

LIETUVOS GELUJŲ VANDENŲ ŽUVYS. Knygoje pasakojama apie mūsų krašto gelučių vandenų įvairių žuvų šeimų savybes, nurodomos vietos, kur jos veisiasi, kaip jos gaudomos. Atskirame skyriuje rašoma apie mūsų respublikos vidaus vandenų tyrimą ir žuvininkystės išvystymo perspektyvas. Knygą paruošė Lietuvos TSR Mokslų akademijos Biologijos institutas. Išleido Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla.

1956 m. 239 psl. 1.500 egz. Kaina—10,65 rb.
L. Drozdovas, ŽEMĖS ŪKIO PRAKTIKOS DARBAI. Čia pasakojama kaip reikia organizuoti žemės ūkio praktikos darbus ir kaip juos atlikti, taip pat duodami konkretūs patarimai apie tai, kaip auginti lauko kultūras, kaip veisti sodus ir juos prižiūrėti. Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla, 1956 m. 168 psl. 3.000 egz. Kaina—3,55 rb.

BOTAGAS

Motiejūnas—vyras „girtinas“

„Stalino keliu“ laikraščio skaitytojai Šapelis, Vabrėnas ir ličiūnaitė redakcijai praneša:

—„Mūsų rytojaus“ kolūkio II laukininkystės brigados brigadininkas Jonas Motiejūnas—vyras „girtinas“. Liepos mėnesio 26 dieną šventė Onos Apšegienės vardines—buvo girtas...

—Sekančią dieną (liepos 27)—Onos Buivydaitės—buvo neblaivus.

—Abi šias dienas visa brigada neišėjo į laukus: kolūkiečiai nežinojo, kam ką veikti.

Botagas atsako:

—Aš, visų didžiai gerbiamas Botagas, brigadininkui Motiejūnui už didelius nuopelnus nugėrimo reiškiau „pagyrimą“—nuo kiekvieno mazgo prisilietimo jis jaus nugaroj patinimą. Turės prisiminimą, kad vadovaujantiam brigadai nereikia imt burnon alkoholio.

Kalbų daug, o kukurūzų...

Mišiurino vardo kolakio valdyba daug kalba apie kukurūzų pasėlių priežiūrą, bet kukurūzai kaip piktžolėse buvo, taip ir yra. Panašių faktų apie ilgą kalbas, bet blogus darbo rezultatus prižiūrint kukurūzus yra ir kituose rajono kolūkiuose.

(Iš skaitytojų laiškų)

Daug pažadėjo,
Bet netesėjo
Ir kukurūzų
Nenuravėjo.

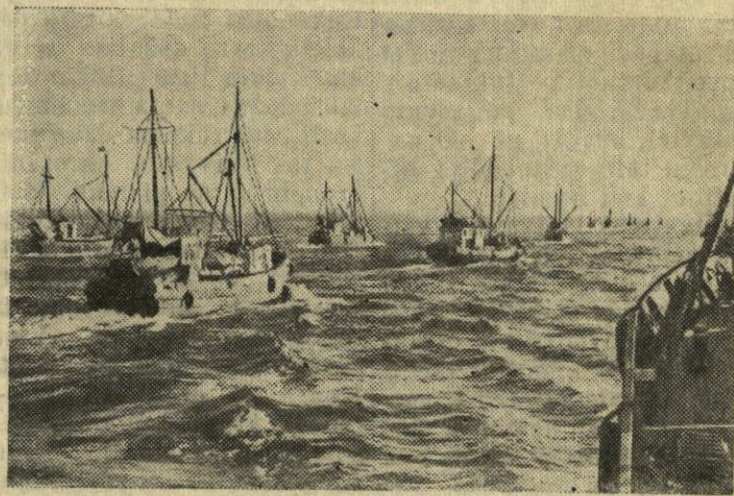
Dabar sudyge
Iš šito sklypo
Ramunės žydi,
Ir usnys kyšo...

KILKIŲ ŽVEJYBA

Prie rytinių Kaspijos krantų, Iratijevo ilankos rajone Kaspijos ekspedicijos žvejai sėkmingai gauda kilkes. Socialistiniame lenktyniavime pirmąją jūros žvejybos bazės laivų koloną, kuriai vadovauja drg. Olenčikovas. Nuotraukoje: Kaspijos ekspedicijos žvejybos laivai išplaukia naktinėn kilkių žūklėn.

A. Leontjevo nuotr.

(TASS).

Kodėl rūkymas kenksmingas sveikatai

Neseniai pasirodė trečiasis knygos apie Kristupo Kolumbo keliones leidimas.

Daug kam teko skaityti šią knygą, bet nedaugelis, tur būt, pastebėjo kad joje pirmą kartą minimas tabakas. 1492 metų spalio 15 dieną, tai yra praėjus trims dienoms po to, kai iš laivo buvo pastebėta žemė, Kolumbas savo dienynė rašė apie „sausus lapus, kuriuos ypatingai brangino vietiniai gyventojai“. Ten pat jis nurodė, jog tokias pat dovanas siūlė ir pirmosios atrastos Naujojo Pasaulio salos—San Salvadoro gyventojai.

Yra žinoma, kad tabakas pasirodė Rusijoje, Anglijoje, Indijoje, Japonijoje, Kinijoje jau XVI amžiuje. Rumunijoje, archeologinių kasinėjimų metu, Sučavės mieste rasta pypkių. Ant vienos jų pažymėti 1571 metai. Taigi, tabako rūkymas gana greitai paplito. Kodėl žmonės rūko tabaką? Tur būt kiekvienam nerū-

M. Krikštopaitis
Medicinos mokslų kandidatas

kančiam kyla toks klausimas. Ne vienas jaunuolis arba moksleivis gal pagalvoja, kad rūkymas yra didelis malonumas.

Labai apsiriktumėte, taip galvodami. Pradedantieji rūkyti ne tik jokio malonumo nejaučia, bet dažniausiai juos apima šleikštulys, išpila šaltas prakaitas, smarkiai pradeda plakti širdis, ima skaudėti galvą, dreba rankos, atsiranda seilėtekis ir nemalonūs silpnumo jausmas.

Tačiau reikia žinoti, jog pripratę rūkytojai negali nurimti nerūkę. Kaip sakoma, tiesiog traukte traukia, ir, ilgiau nerūkius, darosi neramu. Rūkymas—tai žalingas įprotis, kuris niekad neatsiranda iš karto. Pradžioje jokio noro rūkyti nėra. Tik pamažu priprantama prie tabako nuodų veikimo.

Masiniai apklausinėjimai parodė, jog rūkyti vyrai dažniausiai pradeda 12—18

metų amžiuje, o moterys 15—22 metų amžiuje. Dažniausiai sakoma, kad rūkyti pradėdama iš smalsumo (apie 45 proc. gaunamų atsakymų) arba dėl noro pamėgdžioti vyresnius—suaugusius (41 procentas). Taip pamažu, neretai vyresniųjų negalvojančių draugų raginami, jaunuoliai pripranta, o vėliau jau nebeįstengia atsikratyti šio kenksmingo įpročio.

Svarbiausia tabako sudėtinė dalis nikotinas—labai stiprus nuodai. Šiuo klausimu jokių abejonių nėra. Tai patvirtina daugybė bandymų su įvairiausiais gyvuliais bei paukščiais. Tai patvirtina ir mirimai, apsinuodijus nikotinu. Jautriausios nikotinui yra dėsės. Užlašinusi ant jų kūno paviršiaus skysčio lašą, turinčio vieną milijoninę dalį gramo gryno nikotino, per jų kūną perbėga būdinga susitraukimo banga. Žmogų mirtinai nuododami gali vienas lašas gryno nikotino.

(Nukelta į 4 psl.).

Kodėl rūkymas kenksmingas sveikatai

(Atkelta iš 3 psl.).

Dar daug kas klaidingai galvoja, jog nikotinas rūkant patenka į organizmą labai mažais kiekiais, visai nekenksmingais. Tai netiesa. Grynas nikotinas yra lakus skystis, kuris labai greitai įsisiurbia į žmogaus organizmą per burnos ir kitas gleivines, o taip pat ir per sveiką odą. Pavyzdžiui, kontrabandininkai apsinuodydavo, pernešdami tabako lapus, apvyniotus ant nuogo kūno po drabužiais.

Rūkymas yra primityvi tabako destiliacija arba sausas tabako varymas. Degančiame papiroso arba cigaretės gale temperatūra siekia iki 300 laipsnių. Tuo būdu 25 procentai nikotino suyra, degant papirosui. Nuorūkoje pasilieka apie 5 procentai, o į aplinkos orą patenka apie 50 procentų. Likusi dalis arba apie 20 procentų papirose esančio nikotino patenka į rūkančiojo organizmą, tai yra, apie vieną tūkstantąją dalį gramo. Žinoma, rūkant cigarus, nikotino patenka žymiai daugiau.

Tiesa, rūkantieji šiek tiek pripranta prie nikotino veikimo. Tačiau ir pripratę gali apsinuodyti juo mirtinai. Štai 1934 m. buvo suruoštas „tabako maratonas“. Tai buvo turtuolių dykinėtojų rungtynės. Du rungtynių dalyviai, surūkę po 60 papirosų, taip apsinuodijo nikotinu, kad mirė.

Nikotinas labiausiai veikia nervų sistemą. Didesnės nikotino dozės iššaukia nervų sistemos paralyžį, kuris baigiasi mirtimi. Neretai nuo ilgo nikotino vartojimo rūkant atsiranda galvos skausmai, nemigas, rankų drebėjimas, susilpnėja atmintis, darbingumas. Tačiau pačiam ligoniui tokiais atvejais atrodo, jog rūkymas darbingumą pakelia, nuramina nervus.

Labai žalingai nikotinas veikia širdį ir kraujagyslių sistemą. Jis siaurina kraujagysles. Tai galima nustatyti įvairiais būdais. Surūkęs 2—3 papirosus, smulkiųjų kraujagyslių susiaurėjimą tiesioginiai galima pamatyti specialiu didinamųjų prietaisų pagalba (kapiliaroskopu). Baigus rūkyti, kraujagyslių susitraukimas (spazmas) trunka 30—40 min. Tokiu būdu surūkant po vieną papirosą kas pusvalandį, kraujagyslių veikla sutrinka ilgam laikui. Todėl ypatingai žalingas dažnas rūkymas. Dėl rūkymo pakinta arterijų sienelės, greičiau išsivysto arteriosklerozė. Per susiaurėjusias arterijas smegenims, širdžiai ir kitiems organams priteka mažiau kraujo, sutrinka jų maitinimas. Todėl nenuostabu, kad pradėjusieji rūkyti mokiniai pradeda blogiau mokytis, susilpnėja jų atmintis. Dėl tos priežasties neretai jauniems skausmai širdies sri-

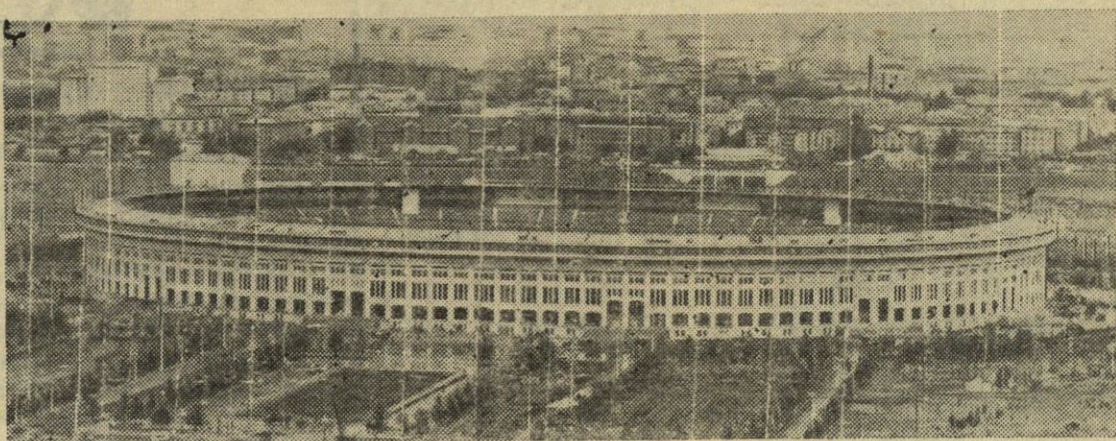
tyje, kartais kojose. Jei daug rūkantiems prasideda pėdos apmirimas arba gangrena, tai pirmiausia reikia nustoti rūkyti. Taip pat griežčiausiai draudžiama rūkyti ir sergantiems tenokardija bei širdies skleroze (kardioskleroze).

Rūkymas žalingas ir virškinamiesiems organams. Rūkančiųjų pirštų su kuriais prilaikomos cigaretės, oda paprastai pagelsta. Dantys esti gelsvi, lyg nešvarūs, greičiau genda, liežuvis apsinėšęs. Rytais burnoje būna nemalonūs skonis, iš burnos dvokia tabaku. Tik pažiūrėkite, kokia derva lyg degutas susirenka cigaretės kandiklyje arba pypkės kanale. Biau ir pausytiti! Atsirandantieji rūkant tabako-skilimo produktai dirgina lūpų ir gleivinių viršutinį sluoksnį ir per ilgą laiką sukelia nenormalius pakitimus. Čia paminėsiu keletą faktų. Lūpų vėžiu serga — beveik vien tik vyrai, dažniausiai daug rūkantieji. Skrandžio ir dvilikapirštės žarnos opinė liga, prof. S. Nekrasovo (Smolenskas, 1949 m.) duomenimis, rūkantieji vyrai serga maždaug 12 kartų dažniau, negu nerūkantieji. Rūkančios moterys taip pat keletą kartų dažniau serga šia sunkia liga. Rūkantieji labai dažnai serga bronchitu, kosti. Jei rūkoma daug metų, tai išsivysto chroninis bronchitas su plaučių išsiplėtimu (emfizema). Tokie žmonės greitai uždūsta ir sunkiai pagydomi. Tais atvejais taip pat pirmiausia reikia mesti rūkymą. Visų rūkančiųjų plaučiai esti juodi, o nerūkantiųjų — rausvi, šviesūs. Reikia žinoti, kad ir plaučių vėžiu daug dažniau serga rūkantieji. Daktaro E. K. Gamono duomenimis, rūkantieji plaučių vėžiu serga maždaug 3 kartus dažniau, negu nerūkantieji, o daug rūkantieji — 5 kartus dažniau. Anglų Dolo ir Chilo duomenimis, tie asmenys, kurie surūko per dieną po 25—50 papirosų — net 20 kartų dažniau serga plaučių vėžiu, negu nerūkantieji.

Rūkant tabaką, atsiranda ir kenksmingų medžiagų. Reikia gerai atsiminti, jog būnant prirūkytoje patalpoje, nikotinas patenka ir į nerūkantiųjų organizmą, tuo kenksmingai veikdamas į visus tose patalpose esančius asmenis. Ypač kenksmingas nikotinas augantiems, dar nesubrendusiems žmonėms. Juo anksčiau priprantama rūkyti, tuo sunkiau atprasti nuo rūkymo, tuo pragaištingesnės esti jo pasekmės.

Rūkyti jokia būdu neleista sportininkams. Pirmiausia dėl to, kad nikotinas žalingai veikia į nervų ir kraujagyslių sistemas. Stebėjimai parodė, jog rūkančių sportininkų pulsas ir kraujospūdis rungtynių

SPORTAS

MASKVA. Centrinis Lužnikų stadionas. Didžioji sportinė arena. N. Granovskio ir L. Dorenskio nuotr.

(TASS).

Kupiškio sportininkai Anykščiuose

metu duoda didesnius svyravimus ir ne taip greitai grįžta į normalią padėtį. Dėl rūkymo sumažėja judesių tikslumas ir ištvermė, kurie taip svarbūs rungtynių metu. Dėl jau minėtų nikotino veikimo savybių kraujagyslių sistema negali pakankamai greit prisitaikyti reikiamam kraujotakos padidėjimui varžybų metu. Kiekvienas tarybinis jaunuolis turi gerai žinoti, kas tai yra rūkymas, kad jis jokios naudos neduoda, o yra tik kenksmingas. Nė vienam jaunuoliui netinka rūkyti!

Eilinėms Panevėžio zonos „B“ grupės pirmenybėms Kupiškio futbolininkai nuvyko į Anykščius. Taip pat į Anykščius draugiškoms varžyboms buvo nuvykę Kupiškio krepšinininkai ir tinklininkai. Pirmosioms draugiškoms varžyboms išbėgo į aikštę Anykščių ir Kupiškio krepšinininkai. Bendra rungtynių pasekmė 48:48. Komandų kapitonams sutikus, rungtynės buvo pratęstos. Pratęsimo laiką tinkamai išnaudojo aikštės šeimininkai, kuriems pavyko rezultata persverti. Bendra rungtynių pasekmė 48:51 Anykščių krepšinio komandos naudai. Po to draugiškos rungtynės tęsėsi tinklinio aikštėje. Rungtynės pasekmė 2:0 laimėjo Anykščių tinklininkai. Po šių rungtynių arši, permaininga kova vyko futbolo aikštėje. Bendra rungtynių pasekmė 3:1 Anykščių futbolo komandos naudai.

A. Jasinskas, S. Žemaitis

Redaktorius J. KISELEVIČIUS

PRANEŠIMAS

apie žiemkenčių kirtimo, šienapiūtės ir šieno sukrovimo eigą rajono kolūkiuose 1956 m. rugpjūčio 5 d. (procentais)

Eil. Nr.	Kolūkio pavadinimas	Nukirsta žiemkenčių	Nupiauta natūralinių pievų	Suvežta bei sukrauta į stirtas
----------	---------------------	---------------------	----------------------------	--------------------------------

KUPIŠKIO MTS ZONA

1.	„Ateitis“	3,9	*	84,4
2.	„Aukštaičiai“	5,7	*	90,6
3.	„Aušra“	8,6	84,0	95,5
4.	„Laisvė“	—	90,2	65,9
5.	„Laukų spartuolis“	4,4	*	*
6.	„Lukonys“	15,2	*	89,8
7.	„Mituva“	—	*	98,1
8.	„Neris“	—	44,7	*
9.	„Pirmūnas“	2,8	62,0	71,6
10.	„Stalino keliu“	—	*	97,6
11.	„Vedrupys“	7,7	*	*
12.	„Vėžionys“	35,4	64,1	*
13.	„Vienybė“	1,6	*	96,6
14.	„Nemunas“	26,3	78,5	*
15.	„Pirmoji vaga“	12,7	93,2	93,6
Viso zonoje:		6,0	86,6	90,9

SKAPIŠKIO MTS ZONA

16.	„Adomynė“	11,6	90,6	91,0
17.	„Artojas“	—	*	89,4
18.	„Bugailiškiai“	24,2	*	98,7
19.	„Juodpėnai“	25,0	*	*
20.	M. Melnikaitės v.	—	81,6	71,2
21.	Mičiurino v.	6,2	90,0	90,6
22.	„Mūsų rytojais“	4,9	90,0	74,3
23.	„Pakupys“	2,4	77,3	96,5
24.	„Palanga“	2,4	*	98,1
25.	„Sakalas“	5,6	*	*
26.	„Skodins“	6,8	82,5	*
27.	„Šetekšna“	4,5	*	*
28.	„Žalgiris“	8,0	87,2	93,6
Viso zonoje:		7,2	92,1	92,5
Viso rajone:		6,4	89,3	91,7

* — įvykdė planą

Plano komisija

Mokslo ir technikos naujienos

AUTOMOBILIS SU TURBOREAKTYVINIU VARIKLIU

Gorkio automobilių gamykloje paruošta automobilio su turboreaktyviniu varikliu konstrukcija ir pagamintas jo bandomasis egzempliorius. Mašina yra aptakios formos, turi savarankišką karulį, variklis ir reaktyvinius vamzdžius yra užpakalinėje dalyje. Kėbulas neturi, kaip paprastai, jėginių rėmų, šioje mašinoje juos pakeičia išorinis apmušalas.

Turboreaktyvinio automobilio variklis mechaniniais pavarais nėra susijęs su ratais, kurie mašinai yra reikalingi tik riedėjimui. Judėjimas susidaro vykstant dujų, kurios su dideliu greičiu išsiveržia iš reaktyvinių išmetamosios tušos, reakcijai.

Išbandymų metu automobilis parodė 200 km per val. greitį. Mašina gali važiuoti daugiau kaip 500 kilometrų per valandą greičiu.

EKRANAS

Kinoteatras „Aušra“

„Ledi Hamilton“ rugpjūčio 9—10 d.d.
„Sausas įstatymas“ (suomių) rugpjūčio 11—12 d.d.
Seansų pradžia 21 val